

دیپلماسی بشردوستانه اندونزی در حل مناقشه اسرائیل و فلسطین: نقش میانجی‌گری و کمک‌های بشردوستانه (۲۰۲۳-۲۰۲۴م)

هندرا مانورانگ^{۱*}، میترو پیریهانتورو^۲

۱. دانشکده راهبرد دفاع، دانشگاه دفاع جمهوری اندونزی.

۲. دانشکده امنیت ملی، دانشگاه دفاع جمهوری اندونزی.

مشخصات مقاله	چکیده
گزارش موضوع: میان‌رشته‌ای حوزه موضوعی: اندونزی، اسرائیل، فلسطین	تلاش‌های دیپلماتیکی دولت اندونزی برای حل و فصل و رسیدگی به بحران انسانی در منطقه متمرکز است که می‌توان آن را «دیپلماسی بشردوستانه اندونزی» در غرب آسیا تعریف کرد. این موضوع، به‌ویژه در حل و فصل مناقشه فلسطین مصداق بارز دارد. این پژوهش با بهره‌گیری از رویکرد کیفی و در چارچوب دیدگاه دیپلماسی بشردوستانه اندونزی انجام شده است. لندونزی این نوع دیپلماسی را از طریق اقدام‌های عینی متعددی پیگیری می‌کند؛ ازجمله برقراری دیدارها و رایزنی با مقام‌های عالی‌رتبه در کشورهای غرب آسیا (ترکیه، امارات متحده عربی، مصر، قطر و اردن) در بررسی تحول‌ها در شرایط بشردوستانه، تأکید بر حمایت از حقوق مردم فلسطین، و رد تمامی صورت‌های کوچ اجباری فلسطینیان. دیپلماسی بشردوستانه اندونزی در حل و فصل مناقشه اسرائیل و فلسطین در ۲۰۲۳ تا ۲۰۲۴م، نقش فعال این کشور را در جایگاه کشوری نشان می‌دهد که همواره در پی صلح و عدالت برای مردم فلسطین بوده است. این دیپلماسی نه تنها بر اقدام‌های سیاسی و دیپلماتیکی چندجانبه متمرکز بوده، بلکه در میانجی‌گری و ارسال مستقیم کمک‌های بشردوستانه نقش مهمی ایفا کرده است. در نهایت، دیپلماسی بشردوستانه اندونزی در غرب آسیا ترکیبی است از رویکرد سیاسی-دیپلماتیکی و اقدام‌های عملی در حوزه کمک‌های بشردوستانه که بر حفاظت از غیرنظامیان، حفظ صلح و احترام به اصول جهانی بشردوستانه در بچوبه درگیری‌های پیچیده و طولانی مدت تمرکز دارد.

واژگان کلیدی:

اندونزی،
بحران بشردوستانه،
تلاش دیپلماتیکی،
حل منازعه،
دیپلماسی بشردوستانه،
فلسطین،
غرب آسیا (خاور میانه)

ارجاع به این مقاله: مانورانگ ه، پیریهانتورو م. (؟؟؟؟). «دیپلماسی بشردوستانه اندونزی در حل مناقشه اسرائیل و فلسطین: نقش میانجی‌گری و کمک‌های بشردوستانه (۲۰۲۳-۲۰۲۴م)». مطالعات کشورها. ۱۴-۱. doi: <https://doi.org/10.22059/jcountst.2025.399340.1321>

وبگاه: <https://jcountst.ut.ac.ir> | رایانامه: jcountst@ut.ac.ir

شاپای الکترونیکی: ۹۱۹۳-۲۹۸۰ | ناشر: دانشگاه تهران

* نویسنده مسئول: hendra.manurung@idu.ac.id <https://orcid.org/0000-0002->

4560-1729

۱. مقدمه

شروع دوباره درگیری میان اسرائیل و حماس از ۷ اکتبر ۲۰۲۳م، موجب شد بحران انسانی شدیدی در نوار غزه بروز یابد، از جمله افزایش تلفات و محدودیت دسترسی به غذا، آب آشامیدنی سالم، دارو و خدمات درمانی. بحران انسانی در غزه از سال ۲۰۲۳م به شکل چشمگیری تشدید شده است و افزایش تلفات، آوارگی فلسطینیان و خسارات وارده به زیرساخت‌ها، نیاز فوری به انجام دادن پژوهش‌های بیشتر درباره راهبردهای مؤثر دیپلماتیکی و بشردوستانه را برانگیخته است.

این پژوهش از این جهت مهم و ضروری است که بتوان: (الف) تعامل عمیق میان میانجی‌گری و تلاش‌های بشردوستانه کشورهای با اکثریت مسلمان را درک کرد؛ (ب) اثربخشی مشارکت اندونزی در صلح و کمک‌رسانی در مناقشه اسرائیل و فلسطین را در دوره‌های بحران شدید افزایش داد؛ و (ج) به الگوهای جدیدی برای تعامل دیپلماتیکی بین‌المللی مبتنی بر اصول بشردوستانه دست یافت. علاوه بر این، در پژوهش حاضر به این خلأ پژوهشی خواهیم پرداخت، که اندونزی از طریق تبیین چگونگی ایفای نقش کنشگری در جنوب جهانی که با تمرکز بر ارزش‌های بشردوستانه، در منطقه‌ای که به طور سنتی تحت سلطه قدرت‌های بزرگ بوده است، به میانجی‌گری می‌پردازد و بر نتایج تأثیر می‌گذارد. سپس، دیدگاه‌هایی درباره چگونگی بهره‌گیری کشورهای دارای قدرت متوسط از دیپلماسی بشردوستانه برای تأثیرگذاری بر مناقشه‌های طولانی‌مدت را مطرح خواهیم کرد که چشم‌اندازی تطبیقی با چارچوب‌های سنتی میانجی‌گری فراهم می‌آورد. واکنش فعال دولت اندونزی - از جمله درخواست برای آتش‌بس، حمایت از حقوق فلسطینیان در نهادهای بین‌المللی، و تشدید کمک‌های بشردوستانه - اهمیت این دوره را به طور منحصربه‌فردی برای مطالعه تأثیر واقعی دیپلماسی برجسته می‌سازد.

اندونزی کشوری است با بیشترین جمعیت مسلمان و عضوی از سازمان همکاری اسلامی (OIC)^۱ که در حمایت از صلح و تلاش‌های بشردوستانه در منطقه احساس تعهد و مسئولیت اخلاقی دارد. پرسش پژوهش حاضر به میزان اثربخشی دیپلماسی چندجانبه اندونزی در تشویق به پایان خشونت و رساندن کمک‌های بشردوستانه به غزه از زمان آغاز درگیری اسرائیل و حماس در ۷ اکتبر ۲۰۲۳، از طریق مجامع سازمان ملل متحد، سازمان همکاری اسلامی و جنبش

1. Organization of Islamic Cooperation

عدم تعهد مربوط می شود. دولت اندونزی سپس، چندین اقدام دیپلماتیکی چندجانبه را به ویژه از طریق مسیرهای زیر انجام داد:

الف) سازمان ملل متحد (UN).^۱ اندونزی در مجامع سازمان ملل، از جمله نشست های شورای امنیت و مجمع عمومی، فعال بود و برای برقراری فوری آتش بس، تسریع در ارسال بدون مانع کمک های بشردوستانه به غزه، و اجرای راه حل عادلانه دو دولتی تلاش کرد.

ب) سازمان همکاری اسلامی (OIC). اندونزی بر وحدت و هم بستگی سازمان همکاری اسلامی در حل مناقشه تأکید داشت، خواستار پاسخگویی در قبال نقض های بشردوستانه اسرائیل شد و طرفین را به مذاکرات صلح تشویق کرد. جوکو ویدودو، رئیس جمهور وقت اندونزی، چهار پیشنهاد مشخص به سازمان همکاری اسلامی برای توقف خشونت و تسریع کمک های بشردوستانه داد.

پ) جنبش عدم تعهد (NAM).^۲ اندونزی اعضای جنبش عدم تعهد را به ایفای نقش فعال در حمایت از راه حلی صلح آمیز و حفاظت بشردوستانه از مردم فلسطین تشویق کرد.

پرسش این پژوهش این است که دیپلماسی چندجانبه اندونزی چگونه پایان خشونت و ارسال کمک های بشردوستانه به غزه را از زمان آغاز درگیری اسرائیل و حماس در ۷ اکتبر ۲۰۲۳، از طریق مجامع سازمان ملل متحد، سازمان همکاری اسلامی و جنبش عدم تعهد ترغیب کرده است. اندونزی، در جایگاه بزرگ ترین کشور مسلمان جهان، از طریق دیپلماسی خود در سازمان ملل (از جمله شورای امنیت و مجمع عمومی)، در سطوح بین المللی و منطقه ای، همچنین در نقش خود در حمایت از پایان جنگ، دسترسی بدون محدودیت به کمک های بشردوستانه و تحقق راه حل دو دولت، مشارکت می کند.

باین حال، موانعی همچنان وجود دارد، شامل تصمیم های شورای امنیت سازمان ملل متحد، چنددستگی در مجامع چندجانبه و خطر گزینشی بودن یا اتهام به تناقض در سیاست خارجی اندونزی. جاکارتا با چالش ها و محدودیت های دیپلماتیکی گوناگونی مواجه است که به ایجاد توازن میان فشارهای سیاسی، مانند

1. United Nations

2. Non-Aligned Movement

حمایت از حقوق فلسطینیان و محکومیت نقض‌های حقوق بشری اسرائیل و اجرای مؤثر دیپلماسی بشردوستانه در شرایط محاصره و فضای قطبی‌شده سیاست بین‌الملل مربوط می‌شود. در عمل، دیپلماسی بشردوستانه اندونزی شامل موارد زیر است:

الف) ارسال کمک‌های بشردوستانه شامل دارو، تجهیزات پزشکی، آموزش، و ظرفیت‌سازی برای جامعه فلسطینی؛

ب) برنامه‌ریزی برای خارج کردن فلسطینیان مجروح، یتیمان، و دانش‌آموزان آسیب‌دیده از مناقشه به اندونزی برای درمان و حمایت موقت، به‌منزله تجلی ملموس دغدغه و هم‌بستگی بشردوستانه؛

پ) استفاده از موقعیت اندونزی در جایگاه کشوری بی‌طرف و با اکثریت مسلمان برای تسهیل دیپلماسی بشردوستانه بی‌طرفانه که بر موانع سیاسی غلبه کند، به‌طور مثال در سوریه و سایر مناطق مستعد مناقشه؛

ت) اجرای فعال و داوطلبانه دیپلماسی بشردوستانه، بر پایه توافق تمامی طرف‌های ذی‌ربط، با هدف مهار تهاجم نظامی و ترویج راه‌حل عادلانه و صلح‌آمیز، شامل حمایت از ایده راه‌حل دو دولتی برای فلسطین و اسرائیل.

در دیپلماسی چندجانبه اندونزی بر ایجاد توازن میان فشارهای سیاسی و نیازهای بشردوستانه از طریق مشارکت فعال در چارچوب بین‌المللی تأکید شده است. دیپلماسی اندونزی موفق بوده و فرصت‌هایی را برای همکاری راهبردی با کشورهای غرب آسیا در حوزه‌های اقتصاد، آموزش و کمک‌های بشردوستانه گشوده است. در نهایت، تقویت روابط دوجانبه و چندجانبه که تأثیر مثبتی بر ثبات منطقه‌ای و صلح جهانی دارد، نیز باید حفظ و پرورش یابد.

۲. بحث

۱.۲. دیپلماسی بشردوستانه اندونزی در غرب آسیا

اندونزی در جایگاه کشوری در حال توسعه با بزرگ‌ترین جمعیت مسلمان جهان و دموکراسی کثرت‌گرا، بازیگری معتبر در دیپلماسی دینی محسوب می‌شود که توانایی غلبه بر رقابت‌های فرقه‌ای و ترویج آشتی در جهان اسلام و عرصه جهانی را دارد. این امر امیدی تازه برای تلاش‌های صلح می‌آفریند که اغلب تحت تأثیر منافع مسلط ژئوپلیتیکی قرار گرفته و مختل شده است. راهبرد دیپلماتیکی اندونزی که میانجی‌گری سیاسی، حمایت‌گری بین‌المللی، کمک‌های بشردوستانه

و دیپلماسی دینی را با هم ترکیب می‌کند، نقش اندونزی را به‌عنوان میانجی معتبر و صدایی مهم برای صلح غرب آسیا تقویت می‌کند و بر تلاش‌های صلح جهانی تأثیر مثبتی دارد. نقش و سهم دیپلماسی بشردوستانه اندونزی در مناقشه فلسطین و اسرائیل شامل پنج جنبه زیر است:

الف) دیپلماسی میانجی‌گری و حمایت‌گری بین‌المللی. لندونزی فعالانه

راه‌حل صلح‌آمیز مناقشه را با تأکید بر راه‌حل دو دولت (فلسطین و اسرائیل که در کنار هم و در صلح زندگی کنند) و حمایت از حاکمیت فلسطین از طریق مجامع بین‌المللی همچون سازمان ملل متحد، آسه‌آن و سازمان همکاری اسلامی ترویج می‌کند. اندونزی برای برقراری آتش‌بس تلاش می‌کند و یک‌جانبه اورشلیم را پایتخت اسرائیل به رسمیت نمی‌شناسد. دیپلماسی آن عبارت است از ارتباطات فشرده، دیپلماسی رفت‌وبرگشتی، و همکاری چندجانبه برای کاهش تنش‌ها در غزه.

ب) کمک‌های بشردوستانه ملموس. اندونزی از طریق ارسال دارو، تجهیزات

پزشکی و کمک‌های مواد غذایی، از مردم فلسطین حمایت مستقیم بشردوستانه کرده است. به‌طور مثال، در سال ۲۰۲۴م، اندونزی حدود ۳۰ میلیارد روپیه (تقریباً ۲/۲ میلیون دلار آمریکا) کمک برای مقابله با بحران انسانی در غزه اختصاص داد که این کمک‌ها از طریق UNRWA، کمیته بین‌المللی صلیب سرخ، و مسیرهای دیپلماتیکی به دولت‌های فلسطین و مصر ارسال شد.

پ) نقش بازیگران غیردولتی. سازمان‌های بشردوستانه‌ای مانند محمدیه در

اجرای دیپلماسی بشردوستانه نقش مهمی ایفا می‌کنند؛ ازجمله با اعزام هیئت‌های امدادی به غزه، تقویت تصویر اندونزی در جایگاه بازیگری بشردوستانه و همکاری با شرکای بین‌المللی در حمایت از ابتکارهای صلح که با سیاست خارجی اندونزی هم‌سوست.

ت) دیپلماسی حقوق بشر و عدالت. اندونزی به‌عنوان عضو شورای حقوق

بشر سازمان ملل متحد، خواستار پایان نقض حقوق بشر در مناطق درگیری است، اجرای حقوق بین‌الملل علیه نقض‌های حقوق بشری اسرائیل را تشویق می‌کند، و از سازوکارهای بین‌المللی همچون دیوان بین‌المللی کیفری (ICC)¹ برای پیگرد مسئولان این نقض‌های بشردوستانه حمایت می‌کند.

1. International Criminal Court

ث) **مشارکت جامعه مدنی و دیپلماسی پارلمانی.** اندونزی جامعه مدنی را برای مشارکت و اتخاذ موضع در اقدام‌های هم‌بستگی و کارزارهای جمع‌آوری کمک مالی بسیج می‌کند و از دیپلماسی پارلمانی برای تشویق کاهش تنش در مناقشه و پیشبرد سیاست‌های حامی فلسطین از طریق دیپلماسی سیاسی داخلی و بین‌المللی بهره می‌گیرد.

دیپلماسی بشردوستانه اندونزی آشکارا ترکیبی از میانجی‌گری سیاسی، حمایت‌گری بین‌المللی، توزیع کمک‌های بشردوستانه، و همکاری با بازیگران غیردولتی و جامعه مدنی را به کار گرفته است تا سهم مثبتی در حل و فصل مناقشه اسرائیل و فلسطین و کاهش آثار بحران انسانی در غزه ایفا کند، در حالی که جایگاه اندونزی به عنوان کشوری حفظ شود که همواره از حقوق و استقلال فلسطین حمایت می‌کند. افزون بر این، مناقشه اسرائیل و فلسطین تأثیر قابل توجهی بر اندونزی دارد و به شدت با مسائل ایدئولوژیکی، ژئوپلیتیکی و منافع ملی آن پیوند خورده است. به طور کلی، مناقشه اسرائیل و فلسطین برای اندونزی مسئله‌ای چندوجهی است شامل موارد زیر:

- الف) مسائل ایدئولوژیکی.** رد استعمار، دفاع از انسانیت، و هویت جمعی از طریق پنج اصل بنیادین پانسیسیلا و باورهای مذهبی اسلامی؛
- ب) مسائل ژئوپلیتیکی.** جایگاه اندونزی در جهان اسلام و عرصه بین‌الملل، حفظ توازن در روابط خارجی، و تضمین نقش فعال در دیپلماسی صلح؛
- پ) منافع ملی.** تاب‌آوری اقتصادی در برابر نوسان‌های قیمت نفت و تورم، ثبات داخلی، و حفاظت از شهروندان اندونزی.

این تأثیر نه تنها در راهبرد دیپلماتیکی و مواضع سیاسی اندونزی مشهود است، بلکه در حوزه‌های اقتصادی، اجتماعی و هویت ملی نیز احساس می‌شود. در همین حال، دیپلماسی بشردوستانه اندونزی در غرب آسیا، تلاش دیپلماتیکی متمرکزی است برای کاهش تجاوز نظامی و مدیریت بحران‌های انسانی، به ویژه در مناطق درگیری مانند غزه و فلسطین. لندونزی این راهبرد را از طریق ارسال کمک‌های بشردوستانه به شکل دارو، تجهیزات پزشکی، آموزش و ظرفیت‌سازی برای جامعه فلسطینی اجرا می‌کند. این کمک‌ها ملموس است و با مشارکت جامعه مدنی، سازمان‌های غیردولتی و نهادهای غیردولتی در اندونزی صورت می‌گیرد.

پس از آن، اندونزی به‌طور فعال در تعامل‌های دیپلماتیکی با کشورهای غرب آسیا و در مجامع بین‌المللی مانند سازمان ملل متحد و سازمان همکاری اسلامی (OIC) مشارکت می‌کند. اندونزی از راه‌حل دو دولت در مناقشه فلسطین و اسرائیل حمایت کرد و در جایگاه تسهیلگری بی‌طرف در دیپلماسی بشردوستانه بی‌طرفانه عمل کرد، از جمله با گشودن مسیر دسترسی به کمک‌ها برای مناطقی مانند سوریه که دسترسی به آن‌ها دشوار است. اندونزی همچنین، تخلیه موقت پناهجویان و قربانیان درگیری از غزه را گامی مشهود از هم‌بستگی بشردوستانه پیشنهاد می‌دهد. اندونزی، در تحولات اخیر در سال ۲۰۲۴ و اوایل ۲۰۲۵م، با ارسال میلیاردها روپیه کمک بشردوستانه، مشارکت فعال در گفتگوهای صلح، و اعلام آمادگی برای پذیرش حداکثر ۱۰۰۰ پناهجوی غزه با موافقت طرف‌های ذی‌ربط، تعهد خود را نشان داده است. این دیپلماسی بشردوستانه بر اساس اصول بی‌طرفی، حفاظت از حقوق بشر، و حمایت از راه‌حلی عادلانه و صلح‌آمیز در منطقه انجام می‌شود.

در واقع، دیپلماسی بشردوستانه اندونزی در غرب آسیا اساساً ترکیبی از فنون سیاسی، اقدام‌های بشردوستانه ملموس، و نقش فعال دیپلماتیکی است که همواره بر حفاظت از غیرنظامیان و تلاش‌های پایدار برای صلح در این مناقشه پیچیده و طولانی‌مدت تأکید دارد.

۲.۲. نقش میانجی‌گری و گفتگوی دوجانبه

دولت اندونزی نگرانی عمیق خود را درباره تداوم وخامت اوضاع غیرانسانی در غزه، از جمله کشتار بی‌رحمانه غیرنظامیان، ابراز داشته است. با توجه به این واقعیت که هزاران فلسطینی به دلیل امتناع اسرائیل از تأمین کمک‌های اساسی بشردوستانه در آستانه گرسنگی قرار دارند، وزارت امور خارجه اندونزی به‌جد و از طریق شورای امنیت سازمان ملل متحد از جامعه بین‌المللی خواست فوراً تجاوزهای اسرائیل را متوقف و ورود کمک‌های بشردوستانه را تضمین کند.

پرابوو، رئیس‌جمهور اندونزی، برگزاری اجلاس ابتکاری فرانسه و عربستان سعودی را تلاشی برای پیشبرد راه‌حلی صلح‌آمیز برای مناقشه دانست و از آن حمایت می‌کند. از این‌رو، اندونزی تحت رهبری ملی پرابوو آماده است تا نیروهای حافظ صلح را به منطقه درگیر اعزام کند تا از اجرای صلح حمایت شود. علاوه بر جنبه‌های دیپلماتیکی، پرابوو از جامعه بین‌المللی خواست که خشونت در غزه را متوقف کنند و توجه جدی به بازگرداندن شرایط انسانی در آنجا داشته باشند،

از جمله بازسازی زیرساخت‌ها و بازگشایی دسترسی به آموزش و سایر خدمات اساسی.

علاوه بر این، نقش کلی پرابوو در حل مناقشه فلسطین و اسرائیل اتخاذ موضعی قاطع اما متعادل است؛ بدین معنا که از استقلال و حقوق فلسطین حمایت می‌کند، در عین حال موجودیت و حقوق اسرائیل را به رسمیت می‌شناسد، و تلاش‌های دیپلماتیکی و راه‌حل‌های صلح‌آمیز را از طریق مجاری بین‌المللی و همکاری چندجانبه تشویق می‌کند.

لندونزی به‌طور کامل از درخواست رهبران چند کشور و اتحادیه اروپا از دولت اسرائیل برای رفع فوری محدودیت‌ها بر کمک‌های بشردوستانه حمایت می‌کند و از همه طرف‌ها می‌خواهد که از غیرنظامیان محافظت و امنیت آن‌ها را تضمین کنند و به تعهدات خود تحت حقوق بشر دوستانه بین‌المللی پای‌بند باشند.

جاکارتا همواره از استقلال فلسطین و حق ملت فلسطین برای داشتن کشوری مستقل بر اساس حقوق بین‌الملل و حقوق بشر حمایت می‌کند. اندونزی با اشغال سرزمین‌های فلسطینی به‌دست اسرائیل - از جمله کرانه باختری، نوار غزه و قدس شرقی - همچنین با ساخت شهرک‌های اسرائیلی در این مناطق مخالف است. اندونزی به‌طور فعال کمک‌های توسعه‌ای و آموزشی به مردم فلسطین عرضه می‌دهد، از جمله در حوزه‌های زیرساخت، فناوری و بهداشت.

در همین حال، اندونزی همواره در مجامع بین‌المللی مختلف - از جمله سازمان ملل متحد، جنبش عدم تعهد، سازمان همکاری اسلامی و دیگر محافل بین‌المللی - خواستار عدالت عادلانه و احقاق حقوق فلسطین شده است تا به حل و فصل صلح‌آمیز این مناقشه کمک کند. رتنا مرسودی، وزیر امور خارجه اندونزی، در جایگاه فرستاده ویژه سازمان همکاری اسلامی در موضوع فلسطین، دیپلماسی رفت‌و برگشتی را با کشورهای عضو شورای امنیت سازمان ملل متحد انجام داد تا خشونت‌ها متوقف و راه‌حل دو دولتی ترویج شود.

علاوه بر این، گفتگوهای عالی‌رتبه بین جوکو ویدودو، رئیس‌جمهور لندونزی، و جو بایدن، رئیس‌جمهور ایالات متحده، در تشویق ایالات متحده به ایفای نقش در کاهش تنش و حمایت از آتش‌بس و راه‌حل دو دولتی انجام شد. پرابوو سوبیان‌تو نیز به‌طور فعال در حل مناقشه فلسطین و اسرائیل مشارکت داشته و راه‌حل دو دولت را مسیر اصلی برای صلح عادلانه و پایدار میان دو کشور مطرح کرده است.

پرابوو تأکید کرد که استقلال فلسطین تنها مسیر دستیابی به صلح واقعی است و آمادگی اندونزی را برای برقراری روابط دیپلماتیک با دولت اسرائیل، در صورت به رسمیت شناختن استقلال فلسطین و تضمین حقوق این کشور در جایگاه دولتی مستقل و امنیت آن، اعلام کرد.

در سطح منطقه‌ای جنوب شرق آسیا، جاکارتا و کوالالمپور نیز درباره تحولات مناقشه فلسطین و اسرائیل، وضعیت کنونی فلسطین و تلاش‌های احتمالی برای حل این بحران با تصمیم دو کشور بحث می‌کنند. به لحاظ تاریخی، اندونزی با برقراری ارتباطات فشرده با طرف‌های مربوط، از جمله گفتگوهای دوجانبه با کشورهای کلیدی، نقش میانجی داشته است. به طور مثال، گفتگوهای با رومانی و کشورهای عضو سازمان همکاری اسلامی در بخارست برای تقویت فشار بین‌المللی بر اسرائیل و تسریع ارسال کمک‌های بشردوستانه به غزه انجام شد.

درخواست‌ها برای اجرای راه حل دو دولتی در این مناقشه، که از سوی دولت اندونزی مطرح شده است، با مشارکت منصفانه و بی طرفانه رهبران فلسطین و اسرائیل، از طریق فرایند دیپلماتیکی مسالمت آمیز بر اساس قطعنامه‌های سازمان ملل متحد و حقوق بین‌الملل صورت می‌گیرد. جاکارتا همچنین، به طور فعال نقش میانجی را ایفا می‌کند، وحدت فلسطین را تشویق می‌کند تا این کشور بتواند به شریکی مؤثر در مذاکرات تبدیل شود، بر حمایت از دیپلماسی بین‌المللی، پیشبرد فرایند صلح با راه حل دو دولت، و کمک‌های بشردوستانه به فلسطین تمرکز دارد. نقش اندونزی در میانجی‌گری مسئله فلسطین و گفتگوی دوجانبه با قدرت‌های مهم منطقه‌ای در خصوص فلسطین، بیشتر به طور دیپلماسی فعال و حمایت چندجانبه بوده است تا میانجی رسمی مستقیم در مناقشه اسرائیل و فلسطین.

این تلاش‌های میانجی‌گری با هدف گشودن مسیرهای ارتباطی و ایجاد اجماع دیپلماتیکی برای کنار گذاشتن خشونت و ساختن صلح انجام می‌شود. هفت اصل اصلی که مبنای دیپلماسی بشردوستانه اندونزی در غرب آسیاست عبارت است از:

۱. حفاظت از حقوق بشر برای جوامع آسیب دیده از بحران‌ها، به ویژه در مناقشه فلسطین؛

۲. فراگیری و عدم تبعیض در عرضه کمک‌ها، به این معنا که کمک‌ها بدون توجه به قومیت، دین یا گروه اجتماعی عرضه می‌شود؛

۳. عرضه کمک‌های بشردوستانه پایدار با هدف توانمندسازی جوامع آسیب‌دیده از بحران‌ها تا بتوانند مستقل و از نظر اجتماعی-اقتصادی قوی شوند؛ احترام به تمامیت ملی و حاکمیت کشورهایی که با بحران مواجه‌اند و اطمینان از اینکه دیپلماسی بدون خدشه به حاکمیت آن‌ها انجام می‌گیرد؛

۴. بی‌طرفی و ناهم‌سویی در سیاست خارجی که موجب می‌شود دیپلماسی بشردوستانه اندونزی برای طرف‌های مختلف قابل‌پذیرش باشد و ورود کمک‌های بشردوستانه به مناطق دور از دسترس تسهیل شود؛

۵. تعهد به ترویج راه‌حلی عادلانه و پایدار برای صلح در غرب آسیا، به‌ویژه از طریق حمایت از راه‌حل دو دولتی در مناقشه فلسطین و اسرائیل؛

۶. اولویت‌دادن به اصول هم‌بستگی بشردوستانه و مسئولیت اخلاقی اندونزی، در جایگاه کشوری با اکثریت مسلمان، و اولویت‌دادن به ارزش‌های جهانی بشردوستانه در اقدام‌های دیپلماتیکی خود؛

۷. دیپلماسی بشردوستانه اندونزی در غرب آسیا به‌طور اساسی بر ترکیب رویکرد سیاسی فراگیر، اقدام‌های مشخص و پایدار در حوزه کمک‌رسانی، و احترام به حقوق و حاکمیت کشورهای آسیب‌دیده تأکید دارد، تا صلح و رفاه غیرنظامیان در مناطق درگیر حفظ شود.

تلاش‌های دیپلماتیکی میانجی‌گری از طریق مجاری دوجانبه و چندجانبه ادامه دارد، با اولویت‌دادن به دیپلماسی رفت‌وبرگشتی میان کشورهای عضو شورای امنیت سازمان ملل متحد و تقویت مشارکت فعال در چارچوب سازمان همکاری اسلامی (OIC) به‌منظور جلب حمایت جهانی برای صلح و کمک‌های بشردوستانه. علی‌رغم چالش‌هایی همچون رد پیشنهادها در شورای امنیت سازمان ملل و چنددستگی نهادهای داخلی، دولت اندونزی همچنان متعهد است که تسهیل‌گری دیپلماتیکی را با اولویت‌های بشردوستانه متوازن کند تا آثار بحران را کاهش دهد و از حق تعیین سرنوشت فلسطین حمایت کند.

چندین تلاش بشردوستانه همچنان ادامه دارد، از جمله علاوه بر کمک مستقیم به دولت فلسطین، افزایش کمک‌هایی که از طریق دفتر امداد و کاربایی سازمان ملل متحد (UNRWA)^۱ و کمیته بین‌المللی صلیب سرخ (ICRC)^۲ بین آوارگان فلسطینی توزیع می‌شود. اندونزی همچنین، کشتی کمک‌های پزشکی و

1. United Nations Relief and Works Agency

2. International Committee of the Red Cross

بیمارستانی به غزه اعزام کرده و خواستار حفاظت از تأسیسات و کارکنان بهداشت و سلامت شده است.

ترکیب سیاستگذاری اندونزی از طریق میانجی‌گری، حمایت‌گری و کمک‌های بشردوستانه، به‌وضوح مسیر دو وجهی دیپلماتیکی را نشان می‌دهد که با بهره‌گیری از همکاری بین‌المللی، برای دستیابی به راه‌حلی پایدار به کار گرفته می‌شود تا به حقوق فلسطین احترام بگذارد و برای صلح پایدار منطقه تلاش کند. بااین‌حال، اندونزی تاکنون مستقیم در نقش میانجی اصلی عمل نکرده است، زیرا با اسرائیل روابط دیپلماتیک ندارد و از سوی اسرائیل کمتر بی‌طرف تلقی می‌شود.

۳. نتیجه‌گیری

اجرای دیپلماسی بشردوستانه اندونزی در حل‌وفصل مناقشه اسرائیل و فلسطین (۲۰۲۳-۲۰۲۴م) بر میانجی‌گری و کمک‌های بشردوستانه متمرکز بوده و بر راه‌حل دو دولتی و حقوق فلسطین تأکید داشته است. افزون بر این، اندونزی به‌طور فعال در مجامع بین‌المللی، به‌ویژه به‌عنوان عضو غیردائم شورای امنیت سازمان ملل متحد، مشارکت داشته است و از آتش‌بس، پای‌بندی به حقوق بین‌الملل بشردوستانه، و مخالفت با سیاست‌های تضعیف‌کننده حاکمیت فلسطین، مانند به‌رسمیت شناختن اورشلیم به‌عنوان پایتخت اسرائیل، حمایت کرده است. گفتگوهای دوجانبه میان اندونزی و قدرت‌های مهم منطقه‌ای و بین‌المللی، همچون اردن و ایران، برای بررسی وضعیت فلسطین و حمایت از تلاش‌ها در برقراری آتش‌بس و کمک‌های بشردوستانه در غزه انجام شده است. هیئت‌های اندونزی اغلب در مجامع سازمان همکاری اسلامی، هم‌بستگی و اقدام مشترک را برای رسیدگی به بحران‌های انسانی و مناقشه ترویج کرده و خواستار آتش‌بس و تسریع کمک‌های بشردوستانه شده‌اند.

تجربه طولانی‌لندونزی در جایگاه میانجی در سایر مناقشه‌های جهانی، همچون کامبوج و میانمار، موجب شده است این کشور دارنده ظرفیت بالقوه برای میانجی‌گری در مسئله فلسطین تلقی شود، به‌ویژه به‌دلیل روابط نزدیک با جناح‌های فلسطینی و حمایت آن از استقلال فلسطین. بااین‌حال، تا به امروز، اندونزی بیشتر خود را تسهیل‌گر دیپلماسی چندجانبه و حمایت سیاسی معرفی کرده است تا میانجی‌گر مستقیم.

نقش اندونزی در مسئله فلسطین، ایفای نقش در جایگاه بازیگر دیپلماتیک

بین‌المللی و منطقه‌ای است که از طریق گفتگوی دوجانبه با قدرت‌های مهم منطقه‌ای و دیپلماسی چندجانبه، به‌ویژه در چارچوب سازمان همکاری اسلامی و سازمان ملل متحد، صلح را ترویج می‌کند، درحالی‌که از استقلال فلسطین و راه‌حل دو دولتی حمایت قوی به عمل می‌آورد.

تعارض منافع

این مقاله مشمول هیچ گونه تعارض منافع نیست.

مشارکت نویسندگان

نویسندگان در تألیف این مقاله مشارکت یکسان داشته‌اند.

اصول اخلاقی

نویسندگان در انتشار این مقاله، به‌طور کامل از اخلاق نشر، از جمله سرقت ادبی، سوءرفتار، جعل داده‌ها یا ارسال و انتشار دوگانه پرهیز داشته‌اند؛ منفعت تجاری در این راستا وجود ندارد. این مقاله حاصل تحقیقات خود نویسندگان است و اصالت محتوای آن را اعلام داشته‌اند. تألیف این مقاله به هوش مصنوعی داده نشده است.

دسترسی به داده‌ها

در صورت نیاز به اطلاعات بیشتر درخصوص نحوه تجزیه و تحلیل داده‌ها در این مقاله، با نویسنده مسئول مکاتبه فرمایید.

منابع

- علی کرمی ف. (۱۴۰۴). «ارتقای حقوق بشر: تمرکز بر تحریم‌های ماگنیتسکی». *مطالعات کشورها*. ۳(۲): ۴۲۹-۴۴۰. <https://doi.org/10.22059/jcountst.2025.389805.1238>
- کریمی والا س، هان ژ. (۱۴۰۴). «روابط ایران و چین تحت تحریم‌های غرب: مرور کلی». *مطالعات کشورها*. ۳(۴): ۶۹۳-۶۹۹. <https://doi.org/10.22059/jcountst.2025.391804.1262>
- ظریف م، کریمی س. (۱۴۰۲). «ایران و چالش شناختی در تنوع معنایی اتحاد راهبردی در روابط بین‌الملل». *مطالعات کشورها*. ۱(۳): ۴۵۵-۴۸۷. <https://doi.org/10.22059/jcountst.2023.360338.1038>

- <https://doi.org/10.1080/03932729.2024.2309664>.
- Alikarami F. (2025). "Promoting human rights: A focus on Magnitsky sanctions". *Countries Studies*. 3(2): 429-440. <https://doi.org/10.22059/jcountst.2025.389805.1238>. [in Persian]
- ANTARA. (2025). "Kemlu tekankan pentingnya solusi dua negara bagi Palestina dan Israel". July 25. <https://www.antaranews.com/berita/4991345/kemlu-tekankan-pentingnya-solusi-dua-negara-bagi-palestina-dan-israel>.
- Budiono E. (2025). "Kemlu Ingatkan Kembali Solusi Dua Negara untuk Palestina dan Israel". *Portal Berita InfoPublik*. July 27. <https://infopublik.id/kategori/nasional-politik-hukum/930455/kemlu-ingatkan-kembali-solusi-dua-negara-untuk-palestina-dan-israel>.
- CNN Indonesia. (2025). "Prabowo: Gaza Sudah Cukup Menderita, Saatnya Membangun Lagi". February 14. <https://www.cnnindonesia.com/internasional/20250214021859-106-1198103/prabowo-gaza-sudah-cukup-menderita-saatnya-membangun-lagi>.
- Indonesia Ministry of Foreign Affairs. (2025). "Presiden Prabowo dan PM Anwar Sepakat Dukung Solusi Damai untuk Palestina dan Kawasan Timur Tengah". June 27. <https://fe-non-production.apps.opppd2-dev.layanan.go.id/berita/presiden-prabowo-dan-pm-anwar-sepakat-dukung-solusi-damai-untuk-palestina-dan-kawasan-timur-tengah?type=publication>.
- Indonesia Ministry of Foreign Affairs. (2025). "Menlu Desak OKI Tegas Dalam Isu Palestina dan Reformasi Multilateral". June 21. <https://kemlu.go.id/berita/menlu-desak-oki-tegas-dalam-isu-palestina--dan-reformasi-multilateral?type=publication>.
- Kantor Staf Presiden. (2023). "KSP: Konflik dan Kekerasan Palestina– Israel Harus Dihentikan". October 8. <https://www.ksp.go.id/ksp-konflik-dan-kekerasan-palestina-israel-harus-dihentikan.html>.
- Karimi Vala S, Han J. (2026). "Iran-China relations under western sanctions: An overview". *Countries Studies*. 3(4): 693-699. <https://doi.org/10.22059/jcountst.2025.391804.1262>. [in Persian]
- Manurung H, Prihantoro M, Hendarwoto Y. (2025). "Indonesia- Vietnam bilateral defence relations: Enhancing Confidence Building Measures (CBMs) in Southeast Asia". *Research Gate*. July. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.17968.26881>.
- Manurung H, Hendarwoto Y. (2025). "Indonesian foreign policy and diplomacy of Pancasila". *Research Gate*. June. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.24212.21129>.
- Manurung FB, Heriamsal K. (2024). "Strategi Diplomasi Indonesia Dalam Upaya Mewujudkan Perdamaian Pada Konflik Terbaru Hamas-Israel". *Jurnal Hubungan Luar Negeri*. 9(1): 19-48.
- Manurung H. (2015). "The Association of South East Asian Nations (ASEAN) efforts to approve Myanmar transitional government proposal on ASEAN 2014 chairmanship". *Jurnal Hubungan Internasional*. 4(2): 148-161. <https://doi.org/10.18196/hi.2015.0075.148-161>.
- Nahdlatul Ulama. (2025). "Prabowo Serukan Solusi Dua Negara agar Konflik Israel-Palestina Reda". NU Online. May 28. <https://nu.or.id/nasional/prabowo-serukan-solusi-dua-negara-agar-konflik-israel-palestina-reda-hEACF>.
- Nur M. (2023). "Diplomasi Kemanusiaan Indonesia Sebagai Negara Mayoritas Muslim". *Majelis Ulama Indonesia*. February 6. <https://mui.or.id/baca/mui/diplomasi-kemanusiaan-indonesia-sebagai-negara-mayoritas-muslim>.
- Presiden Republik Indonesia. (2025). "Presiden Prabowo Terima Pimpinan MPR, Bahas Sidang Tahunan hingga Dukungan terhadap Palestina". *Biro Pers Media dan Informasi Sekretariat Presiden*. July 23. <https://www.presidenri.go.id/foto/presiden-prabowo-terima-pimpinan-mpr-bahas-sidang-tahunan-hingga-dukungan-terhadap-palestina/>.
- Presiden Republik Indonesia. (2025). "Presiden Prabowo Bahas Kerja Sama RI–

- Prancis dan Solusi Dua Negara di Timur Tengah". *Biro Pers Media dan Informasi Sekretariat Presiden*. July 15. <https://www.presidentri.go.id/foto/president-prabowo-bahas-kerja-sama-ri-prancis-dan-solusi-dua-negara-di-timur-tengah/>.
- , (2025). "Presiden Prabowo dan PM Anwar Sepakat Dukung Solusi Damai untuk Palestina dan Kawasan Timur Tengah". *Biro Pers Media dan Informasi Sekretariat Presiden*. June 27. <https://www.presidentri.go.id/siaran-pers/president-prabowo-dan-pm-anwar-sepakat-dukung-solusi-damai-untuk-palestina-dan-kawasan-timur-tengah/>.
- Sekretariat Kabinet Republik Indonesia. (2025). "Presiden Prabowo Serukan Israel untuk Akui Negara Palestina". May 28. <https://setkab.go.id/president-prabowo-serukan-israel-untuk-akui-negara-palestina/>.
- Suratiningsih D, Puspita D, Safira. (2020). "Diplomasi Pemerintah Indonesia dan NGO Kemanusiaan Indonesia Dalam Isu Palestina Pada Tahun 2014-2020". *Proyeksi: Jurnal Ilmu Sosial dan Humaniora*. 25(1): 11-28.
- TEMPO. (2025). "Kontroversi Pernyataan Prabowo soal Indonesia Siap Akui Israel Jika Palestina Merdeka". May 31 https://www.tempo.co/politik/kontroversi-pernyataan-prabowo-soal-indonesia-siap-akui-israel-jika-palestina-merdeka-1603327#goog_rewarded.
- Zarif M, Karimi S. (2023). "Iran and the cognitive challenge in various perceptions of strategic alliance in international relations". *Journal of Countries Studies*. 1(3), 455-487. <https://doi.org/10.22059/jcountst.2023.360338.1038>. [in Persian]